

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og
Fiskeri
Christiansborg
1240 København K

København den 4. april 2005

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i brev af 2. marts 2005 ad forslag til lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (Jordfordelingsloven) - L 5, udbedt sig min besvarelse af følgende spørgsmål:

Spørgsmål 1:

Ministeren bedes kommenterer henvendelsen af 14. december 2004 fra Erik Schou Nielsen, Risskov, jf. L 5 – bilag 3.

Svar:

De gældende bestemmelser om pålæggelse og udøvelse af forkøbsret på frijord, dvs. jord, der ikke udgør en del af en landbrugsejendom og dermed ikke er omfattet af landbrugspligten iht. landbrugsloven, er senest ændret ved lov nr. 418 af 13. juni 1990 om ændring af lov om statens fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugsmæssige formål m.m. og visse andre love. Bestemmelserne fremgår i dag af lovbekendtgørelse nr. 493 af 13. juni 1997 §§ 18-26.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 418 af 13. juni 1990, at formålet med opkøb af frijorder er at tilvejebringe jord til anvendelse ved jordfordeling og supplerende af bedrifter med behov herfor samt i overensstemmelse med principperne i landbrugsloven at hindre fjerneje.

Formålet med pålæggelse af forkøbsret på arealer uden landbrugspligt i landzone (de såkaldte frijorder), er således bl.a. at sikre disse arealer til samdrift og sammenlægning med landbrugsejendomme, hvorved de pålægges landbrugspligt.

Erik Schou Nielsen nævner i sin henvendelse sit eget køb af et frijordsareal på ca. 5,8 ha ved Storåen, hvor Direktoratet udøvede forkøbsretten. Erik Schou Nielsen, der ikke er ejer af en landbrugsejendom, beskriver arealet som bestående af nogenlunde lige meget ege- og pilekrat, åbrink, kær og vedvarende græs og påpeger det principielle i denne sag, hvor der efter hans opfattelse ikke er nogen konkret anvendelse af frijorden, idet arealet ikke opkøbes til anvendelse til et naturprojekt,

men alene opkøbes med det formål at videresælge det til sammenlægning med en landbrugsejendom, hvorved arealet pålægges landbrugspligt.

Direktoratet for Fødevarerhverv har overfor mig oplyst, at direktoratet i første omgang baserede afgørelsen om udøvelse af forkøbsretten på allerede registrerede oplysninger om arealets beskaffenhed. Arealet blev efterfølgende besigtiget på grund af henvendelserne fra Erik Schou Nielsen. De efterfølgende besigtigelser gav ikke anledning til ændringer i direktoratets første vurdering af arealet. Det vurderes, at et areal svarende til ca. 80 % af det samlede areal var hegnat til afgræsning og dette areal bar præg af indtil for nylig at have været anvendt til afgræsning for kreaturer. De resterende ca. 20 % eller ca. 1 ha var bevokset med pil og anden lav træbevoksning. Direktoratet karakteriserer arealet som et græsareal, der ligger højt hævet over vandspejlet i åen og derfor ikke oversvømmes. Jordbunden består af lerblandet sandjord og ved besigtigelsen stod der kun vand enkelte steder på arealet. Kreaturerne har ikke trådt jorden op, så arealet må karakteriseres som en tør eng med pletvise våde områder. Langt hovedparten af ejendommens areal er således efter direktoratets vurdering sædvanlig eng, der af bonitet og beskaffenhed er som al anden eng langs danske åer og vandløb. Hverken det forhold, at dele af arealet i perioder er vandlidende, eller at arealet ikke må pløjes i henhold til naturbeskyttelseslovens bestemmelser, gør efter direktoratets vurdering arealet uegnet til landbrugsmæssig drift.

Arealet har i 35 år været forpagtet af Peter Sanggaard til afgræsning og Peter Sanggaard har overfor Direktoratet for Fødevarerhverv udtrykt ønske om fortsat at kunne forpagte arealet.

Det er vurderingen af arealets egnethed til landbrugsmæssig drift, der ligger til grund for udøvelsen af forkøbsretten, hvorved det konkrete frijordsareal ved Storåen erhverves med henblik på videresalg til sammenlægning med en landbrugsejendom.

Det er således ikke bestemmelsen om, at der kan pålægges forkøbsret på frijorder for at forhindre fjerneje, der ligger til grund for udøvelsen af forkøbsretten vedrørende frijordsarealet ved Storåen.

Erik Schou Nielsen slutter sin henvendelse til udvalget med 3 konkrete spørgsmål, som han beder udvalget reflektere over.

1. "Er det rimeligt at frijord behandles efter landbrugslovens regler om fjerneje, uagtet at frijord ikke er omfattet af landbrugslovens regler?"
2. "Hvilken interesse mener staten at varetage ved at opkøbe marginaljorder i vore sårbare ådale, med det ene formål at underkaste dem landbrugspligt?"
3. "Hvad er problemet i, at danske statsborgere, uanset hvor de måtte bo i dette land, ejer et stykke frijord, der ikke har nogen reel produktionsmæssig værdi?"

Mine bemærkninger hertil er følgende:

ad 1. Formålet med forkøbsretten er netop i størst muligt omfang at sammenlægge frijordsarealer med landbrugsejendomme i det omfang arealerne er egnede til landbrugsmæssig anvendelse.

ad 2. Erik Schou Nielsen tillægger Fødevareministeriet motiver, der ikke er belæg for. Når Direktoratet for FødevareErhverv har udøvet sin forkøbsret i det konkrete tilfælde, er det fordi man har fundet det pågældende areal egnet til landbrugsmæssig anvendelse.

ad 3. Der er ikke noget problem i, at danske statsborgere ejer et stykke frijord, der ikke har nogen reel produktionsmæssig værdi i den forstand, at det ikke er egnet til landbrugsmæssig anvendelse.

Hans Chr. Schmidt

/Morten Lautrup-Larsen